

Kysucká knižnica v Čadci
v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja

Kalendárium

**výročí regionálnych osobností a významných
udalostí Kysúc na rok
2014**

ÚVOD

Kalendárium zostavené a vydané Kysuckou knižnicou v Čadci podáva prehľadný a ucelený obraz výročí regionálnych osobností v roku 2014.

Popri menách osobností celoslovenského významu sme sa snažili, aby do povedomia širokej verejnosti vstúpili aj osobnosti, ktorých diela a osudy sú nerozlučne spojené s regiónom Kysúc. Predložená paleta osobností zachytáva všetky sféry spoločenského, umeleckého, hospodárskeho a politického života.

Zvolili sme formu stručného životopisného hesla s prehľadnou štruktúrou:

- záhlavie: priezvisko, meno, pseudonymy; charakteristika osobnosti; dátum a miesto narodenia a úmrtia osobnosti; výročie narodenia, prípadne úmrtia osobnosti,
- životopis osobnosti,
- záznamy výberu literatúry o osobnosti vo fonde Kysuckej knižnice.

Sprievodcom pre používateľov kalendária je menný register. Kalendárium ponúkame širokej verejnosti, osobitne však školám - žiakom i pedagógom, kultúrno-osvetovým pracovníkom ako informačnú pomôcku pri príprave literárno-dramatických podujatí a pri tvorbe výstav okrúhlych životných jubileí významných rodákov.

Pri selektovaní informácií sme vychádzali z dostupných prameňov vo fonde Kysuckej knižnice. Zostavovateľka nie je zodpovedná za prevzaté informácie zo sekundárnych prameňov.

Zároveň chceme upozorniť čitateľov i všetkých používateľov nášho materiálu, že Kysucká knižnica sa snaží sledovať regionálne dianie v čo najširšom zábere. Disponujeme širším materiálovým fondom, na základe ktorého poskytujeme v rámci knižničných služieb podrobnejšie informácie všetkým záujemcom. Celá databáza regionálneho fondu je používateľom prístupná na webovej stránke Kysuckej knižnice www.kniznica-cadca.sk prostredníctvom on line katalógu CARMEN.

zostavovateľka

Výročia prvej písomnej zmienky a významných udalostí v roku 2014

770. výročie

KYSUCE

Prvá zmienka o území pod názvom Kysuce v darovacej listine uhorského panovníka Bela IV. z roku 1244.

760. výročie

KYSUCKÉ NOVÉ MESTO

Písomne je Kysucké Nové Mesto doložené v darovacej listine uhorského panovníka Bela IV. pod názvom JESESIN v roku 1254.

655. výročie

RUDINA

V rodinnom mene Rugyna sa spomína už v roku 1359.

595. výročie

DOLNÝ VADIČOV

Obec sa ako osada Vadychov písomne uvádza po prvýkrát v roku 1419.

595. výročie

HORNÝ VADIČOV

Obec je písomne doložená v roku 1419.

405. výročie

405 rokov uplynulo od času, čo sa Juraj Thurzo stal uhorským palatínom.

395. výročie

OLEŠNÁ

Obec sa spomína po prvýkrát ako Olessna v roku 1619.

395. výročie

VYSOKÁ NAD KYSUCOU

Prvá písomná zmienka o obci je z roku 1619, kde sa spomína ako Vyszoka.

300. výročie

V tomto roku si pripomínáme 300 rokov od prvej písomnej zmienky o drotárstve (Juraj Drotárik z Korne r.1714).

170. výročie

Uplynulo 170 rokov od založenia Spolku miernosti F. Taganyim, spolok mal až 2000 členov(1844).

160. výročie

JANKO KRÁL – pobyt slovenského spisovateľa v Čadci

Významný slovenský spisovateľ pôsobil ako okresný adjunkt na slúžnovskom úrade v Čadci v rokoch 1854 až 1858.

110. výročie

POŽIAR – KYSUCKÉ NOVÉ MESTO

V roku 1904 zachvátil Kysucké Nové Mesto ničivý požiar.

110. výročie

Uplynulo 110 rokov od začiatku 1. svetovej vojny.

80. výročie

Uplynulo 80 rokov od vypuknutia Slovenského národného povstania.

JANUÁR

HÜBEL František

akademický maliar

* 1.1. 1934 Krásno nad Kysucou

† 28.9. 1978 Bratislava

80. výročie nedožítých narodenín

František Hübel sa narodil v roku 1934 v Krásne nad Kysucou, zomrel v Bratislave. V rokoch 1953–1959 absolvoval štúdium v grafickom oddelení VŠVU v Bratislave u prof. Vincenta Hložníka. Po ukončení štúdia pracoval v období od 1962 do 1968 ako výtvarný redaktor vydavateľstva Mladé letá, neskôr pôsobil v slobodnom povolání. Počas života vystavoval s tvorivou skupinou *Život*, zúčastňoval sa na výstavách slovenskej ilustračnej tvorby doma i v zahraničí. Za ilustrátorskú tvorbu získal viacero ocenení. Jeho maliarske dielo bolo pre verejnosť objavené až po jeho predčasnej smrti. Venoval sa ilustrácii, grafike, voľnej kresbe, maľbe a monumentálnej tvorbe. Jeho bohatá, rôznorodá výtvarná činnosť prešla viacerými vývinovými etapami. Od realizmu spojeného s výrazným zmyslom pre epickosť, ktorý bol charakteristický najmä pre počiatočnú ilustrátorskú tvorbu, prešiel najmä v médiu kresby a maľby postupným zjednodušením foriem i námetov k čistej geometrickej abstrakcii s vyhranenou farebnosťou. Výber diel v skratke pripomína grafickú a ilustrátorskú tvorbu autora. Ťažiskom výstavy je súbor kresieb a malieb, na ktorom sú viditeľné súvislosti, čitateľný vývoj a postupné zmeny autorovho myslenia v priebehu kľúčových posledných rokov jeho tvorby.

Literatúra vo fonde KK (výber)

Kysuce a Kysučania. (Kysucká encyklopédia) 3. časť. Čadca : Kysucké múzeum, 1997. S. 19.

Slovenský bibliografický slovník E-J. Martin : Matica slovenská, 1987. S. 424.

Blaha, Anton. Osobnosti Kysúc. Bratislava : Kysucká kultúrna nadácia, 2004. S. 125.

BREZÁNY Štefan A.

slovenský básnik

Pseudonym: Brezány Andrej, A. B. Novosad, Novosad-Postup

* 11.1. 1909 Kláštor pod Znievom

† 10.5. 1992 Žilina

105. výročie nedožítých narodenín

Štefan Atila Brezány v rokoch 1922-1928 študoval na gymnáziu v Žiline, 1929–1930 na Prírodovedeckej fakulte Karlovej univerzity v Prahe, externe aj na Právnickej fakulte UK v Bratislave (nedokončil). Spočiatku bol redaktorom denníka *Slovenská krajina* v Žiline, v rokoch 1930–1931 pracoval na Krajskom úrade v Bratislave a následne pôsobil ako pracovník okresných úradov v Prievidzi, Brezne, Banskej Bystrici až do roku 1945, neskôr v Žiline, Kysuckom Novom Meste a v Čadci. Od roku 1970 žil na dôchodku v Žiline. Bol spoluzakladateľom literárnej skupiny *Postup*. V periodikách a generačných zborníkoch publikoval básne sociálneho ladenia a prírodnej

lyriky, ktoré sú zastúpené aj v prvých dvoch zbierkach *Krvavé kulisy* (1932) a *Dom v ceste* (1940). V druhom tvorivom období po 30 rokoch sa prihlásil zbierkami s autobiografickými prvkami *Moje Kysuce*, *Stanice slova* (obe 1969), *Čista obloha*, *Rodisko* (obe 1974), *Rovnováha* (1979), *Biela cesta* (1984) a i. Výsledky regionálneho bádania sústredil v biografickom slovníku *Dejatelja Kysúc v kultúre, umení a vede* (1971).

Literatúra vo fonde KK (výber)

Kmecová, Jana. *Literárna silueta Štefana A. Brezányho*. Prešov : Filozofická fakulta, 1990. 108 s.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia. Bratislava : Spolok slovenských spisovateľov, 2001. 527 s.

Spomienka na Štefana A. Brezányho. In: *Žilinský večerník*. Roč. 12, č. 20 (14.5. 2002), s. 13.

STOLÁRIK Imrich

spolkový organizátor, publicista

* 16.1. 1909 Turzovka

† 15.11. 2000 Ottawa, Kanada

105. výročie nedožítých narodenín

Imrich Stolárik je jednou z najpoprednejších osobností verejného života kanadských Slovákov. Od svojho príchodu do Kanady, neustále bojoval za práva slovenského národa a aj napriek tomu, že bol od svojej vlasti na míle vzdialený, na osud svojich krajanov nikdy nezabudol a snažil sa všetkými silami dosiahnuť pre slovenský národ dôstojný a slobodný život. Svedčí o tom i fakt, že v roku 1978 bol zvolený za čestného predsedu *Kanadskej slovenskej Ligy* – organizácie ktorá bojuje za práva Slovákov, bez ohľadu na to v akom kúte sveta sa nachádzajú. V roku 1951 sa pričínil o založenie 63. zboru *Ligy kanadských Slovákov* v Ottawe. Taktiež podporoval Slovenský svetový kongres a Asociáciu slovenských štúdií. Imrich Stolárik sa podieľal na literárnom živote Slovenska ako doma, tak i v zahraničí. V Žilinskej „reálke“ pracoval ako „tajomník“ v Literárnej spoločnosti Antona Bernoláka. Po emigrácii prispel stovkami politických či literárnych článkov do novín *Kanadský Slováčok*, *Jednota*, *Obrana*, *Slovák v Amerike* a *Katolícky sokol*. Okrem toho prispel do *Kalendára Kanadskej slovenskej ligy*, do katolíckeho kalendára *Jednota*, či do *Národného kalendára*. Taktiež zostavil a vydal tri knihy. *Kanadská Slovenská liga 35-ročná* (1967); *Spomienky pionierov* (1978); *Kanadská Slovenská liga 60-ročná* (1996). V roku 1997 bol pán Stolárik ocenený cenou Stephena B. Romana, slovenským ministrom kultúry, za svoju obetavú prácu a horlivosť pre slovenský národný a kultúrny život v Kanade. Imrich Stolárik zomrel 15. novembra 2000. V Ottawskej civilnej nemocnici podľahol krátkej chorobe.

Literatúra vo fonde KK (výber)

Dlhopolčeková, Emília. *Významné osobnosti*. In: *Turzovka 1598-1998*. Ivan Gajdičiar a kol. Turzovka : Nadácia 400 rokov Turzovky, 1998. S. 455.

Ďurná, Scarlett. *Imrich Stolárik – publicista*. In: *Kysuce*. Roč. 7, č. 7(20.2.1997), s. 4.

FEBRUÁR

TAGÁNYI František

kňaz, národovedec

* 31.10. 1816 Oslany

† 1.2. 1894 Nitra

120. výročie úmrtia

František Tagányi sa narodil v Oslanoch 31.10. 1816. Bol synom oslianskeho mešťana a súkenníka. Teologické vzdelanie získal v Nitrianskom seminári. Na prvé kaplánske miesto nastúpil v Orechovom pri Trenčíne, neskôr je kaplánom v Dlhom Poli, Papradne a znovu v Dlhom Poli. Pravidelne sa zúčastňoval na organizovaní národného života a matičných zhromaždení. Bol členom *Tatrína*, *Matice slovenskej* a *Spolku svätého Vojtecha*. V roku 1849 sa stal farárom v Turzovke, kde prežil 34 rokov a neskôr aj ako dekan Čadčianskeho dištriktu. V roku 1883 bol vymenovaný za nitrianskeho kanonika a prešiel ďalšími hodnosťami. Bol jedným zo zakladateľov *Matice slovenskej* a vedúcim jej zastupiteľstva v Turzovke. V Turzovke založil *Čítací spolok pre šírenie osvety*, ktorý sa zaoberal ochotníckym divadlom. Jeho kázne, ktoré sa zachovali v rukopise, boli zásluhou Alexa Frátrika zverejnené v *Kazateľni* (1894, 1896 a 1900).

Literatúra vo fonde KK (výber)

Brezány, Štefan A. Dejatelja Kysúc v kultúre, umení a vede. Martin : Osveta, 1971. S. 176-177.

Kysuce a Kysučania. (Kysucká encyklopédia) I. časť. Čadca : Kysucké múzeum, 1994. S. 57.

Blaha, Anton. Osobnosti Kysúc. Bratislava : Kysucká kultúrna nadácia, 2004. S. 343.

MAREC

BLÜHOVÁ Irena

umelecká fotografka

* 2.3. 1904 Považská Bystrica

† 30.11. 1991 Bratislava

110. výročie nedožitého narodenín

Zakladateľka a prvá riaditeľka Slovenskej pedagogickej knižnice v Bratislave. Venovala sa sociálnej umeleckej fotografii, kde získala viaceré ocenenia. Začala fotografovať v roku 1924. Zamerala sa na sociálnu fotografiu slovenského vidieka. V rokoch 1931–1933 študovala v nemeckom Dessau na Bauhause odbor fotografia a typografia. Po uzatvorení školy nacistami sa vrátila do Bratislavy, kde viedla kníhkupectvo. Stýkala sa s ľavicovými intelektuálmi, s ktorými založila spolok *Sociofoto*. Snímky Ireny Blühovej používal John Heartfield pre svoje fotomontáže. Irena Blühová je zaradená medzi najvýznamnejšie

osobnosti na scéne slovenskej výtvarnej fotografie. Jej dielo je späté s významnými osobnosťami fotografov, ktorí sa pohybovali v oblasti medzivojnovnej stredoeurópskej avantgardy. Tematike Kysúc je venovaný jej cyklus *Kysuca, Kysuca* z roku 1930.

Literatúra vo fonde KK (výber)

Encyklopédia Slovenska A-D. Bratislava : Veda, 1977. S. 209-210.

Mojžišová, Iva: Irena Blühová. Martin : Osveta, 1992. 109 s.

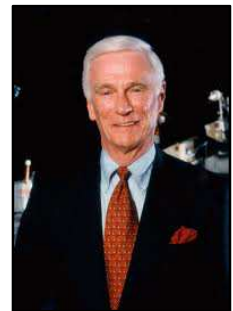
CERNAN Eugen

astronaut

* 14.3. 1934 Bellwood, USA

80. výročie narodenia

Eugene Andrew „Gene“ Cernan je bývalý americký astronaut československého pôvodu. Starí rodičia Cernana pochádzali z Vysokej nad Kysucou a v roku 1903 sa vysťahovali do USA. Eugene Cernan bol jedným z členov posádky americkej kozmickej lode APOLLO 17, ktorá v roku 1972 odštartovala do vesmíru s cieľom preskúmať povrch mesiaca. Tak sa americký kozmonaut slovenského pôvodu výrazne zapísal do dejín kozmického výskumu. V roku 1993 prevzal Cenu za celoživotné dielo, ktorú mu udelila vo Washingtone Slovensko-americká nadácia pre vzdelanie a vedu. V roku 1974 navštívil obec svojich starých rodičov Vysokú nad Kysucou. Druhú návštevu Kysúc absolvoval v roku 1994, kde sa zúčastnil na otvorení pamätnej izby vo Vysokej nad Kysucou a stal sa Čestným občanom mesta Čadce. Stála expozícia *Človek na mesiaci* je sprístupnená verejnosti od 15.03. 2011 v Kysuckom múzeu v Čadci.

Literatúra vo fonde KK (výber)

Blaha, Anton. Osobnosti Kysúc. Bratislava : Kysucká kultúrna nadácia, 2004. S. 353.

Šášky, Stanislav. Splnený sen. In: Nový deň. Roč. 4, č. 270 (20.11.2002), s. 2.

Hajnoš, Rastislav. Kysučan bol na Mesiaci. In: Kysuce. Roč. 3, č. 14 (8.4. 1993), s. 1, 2.

Stráňava, Alojz. Apollo 17 a E. Cernan na poštovej známke. In: Kysuce. Roč. 12, č. 50-51 (18.12. 2002), s. 2.

SMIEŠKO Vojtech

publicista, právnik, prekladateľ

Pseudonym: A. Smiešková, Dubeň, V. S. Budatínsky

* 15.3.1909 Raková

† 9.2.1968 Žilina

105. výročie nedožítých narodenín

Vojtech Smieško najskôr študoval na gymnáziu v Žiline, neskôr v roku 1931 ukončil právo na Právnickej fakulte UK v Bratislave. V tom čase bol už literárne činný. Patril medzi členov literárneho zoskupenia POSTUP. Publikoval básne a sonety vo viacerých periodikách ako *Slovenské pohľady*, *Národné noviny*. Prekladal poéziu a prózu z ruštiny a poľštiny.

Literatúra vo fonde KK (výber)

Blaha, Anton. Osobnosti Kysúc. Bratislava : Kysucká kultúrna nadácia, 2004. S. 244.

Brezány, Štefan A. Smieško Vojtech, JUDr. In: Dejatelja Kysúc v kultúre, umení a vede.

Martin: Osveta, 1971. S. 166.

KRONER Jozef

herec, spisovateľ

* 20.3.1924 Staškov

† 12.3.1998 Bratislava

90. výročie nedožítých narodenín

Slovenský filmový, divadelný a televízny herec. Vášnivý rybár, autor viacerých kníh. Nikdy sa nevenoval akademickému štúdiu herectva. Jeho kariéra sa začala veľmi spontánne účinkovaním v rôznych ochotníckych súboroch. Vďaka výraznému hereckému talentu získal angažmán na profesionálnej scéne v Martine. V roku 1956 sa stal členom činohry Slovenského národného divadla, kde pôsobil až do roku 1984. Najskôr hrával úlohy postáv a postavičiek typických slovenských čít. Jeho talent sa však naplno rozvinul pri stvárňovaní rôznych charakterov, starších hrdinov a predovšetkým tragikomických postáv. Svoje zážitky z herectva zachytil aj literárne, písal črty a humoresky ako krátke prózy. Napísal knihy *Herec na udici*, *Herec nielen na udici* a *Neobyčajný testament*.

Literatúra vo fonde KK (výber)

Slovník slovenských spisovateľov 20 storočia. Bratislava : Spolok slovenských spisovateľov, 2001. 527 s.

Leihert, Jozef - Macková, Mária. Osud tak chcel: rozhovor s Jozefom Kronerom. Bratislava : LUNA, 1999. 263 s.

Vrbická, Eva. Oscar – hračka pre Terežku a Adamka. In: Práca. Roč. 48, č. 42 (20.2. 1993), s. 13.

HOFFMANN Armín

lekár, osvetový pracovník, vynálezca

* 26.3. 1874 Turzovka

† 3.9. 1944 Snina

140. výročie nedožitých narodenín

V roku 1905 nastúpil ako lekár do Nemocnice svätej Alžbety v Budapešti. V roku 1908 sa presťahoval do Stropkova. Od roku 1915 pokračoval v súkromnej lekárskej praxi v Snine. V tvrdých podmienkach robil chirurga, zubára, lekárnik a zdravotnú sestru. V rámci bytu mal laboratórium, kde skúšal aj vyrábala vlastné lieky. V biednom kraji ho poznali ako človeka, ktorý pomáhal aj tým, čo nemali ako zaplatiť. Od roku 1935 mu vypomáhal jeho syn Gabriel Hoffmann. Po vzniku prvej Slovenskej republiky v roku 1939 sa stal štátnym lekárom. Po prijatí protizidovských zákonov ho zapísali na zoznam pre štát hospodársky významných ľudí, čo ho zachránilo pred deportáciami. Zomrel v chudobe v Snine. Jeho syn Gabriel sa pričínal o to, že tu po vojne postavili nemocnicu. V roku 1969 odhalili pri spomienke na 25. výročie jeho úmrtia na dome, kde žil a pracoval, pamätnú tabuľu.

Literatúra vo fonde KK (výber)

Slovenský biografický slovník E-J. Martin : Matica slovenská, 1987. S. 351.

Blaha, Anton. Osobnosti Kysúc. Bratislava : Kysucká kultúrna nadácia, 2004. S. 318.

APRÍL

DANIŠ František Xaver

kňaz, bernolákovec

* 24.10.1796 Banská Štiavnica

† 1.4.1849 Čadca

165. výročie úmrtia

Gymnaziálne štúdiá absolvoval v Banskej Štiavnici, filozofiu a teológiu v kňazskom seminári v Nitre, kde ho v roku 1819 vysvätili za kňaza. Od roku 1819 pôsobil ako vychovávateľ v rodine baróna Hellenbacha, v roku 1820 sa stal protokolistom biskupského úradu v Nitre, neskôr kaplánom vo Veľkom Rovnom. Od roku 1825 bol farárom v Zákopčí, v roku 1829 v Skalitom a v roku 1833 farárom a dekanom v Turzovke. Napokon od roku 1840 pôsobil ako dekan v Čadci. Bol nadšeným prívržencom bernolákovského hnutia na Kysuciach a aktívnym členom Slovenského učeného tovaríšstva. V revolučných rokoch 1848-1849, sa stal členom Národnej spravujúcej rady a verejne agitoval za politický program slovenského povstania a za vstup nových dobrovoľníkov medzi povstalcov. V decembri 1848, keď hurbanovskí dobrovoľníci obsadili Čadcu, ubytoval na fare vodcov slovenského povstania Ľudovíta Štúra a Jozefa Miloslava Hurbana. František Xaver Daniš nebol len národne uvedomelý kňaz, ale aj vynikajúci prekladateľ. Jeho najväčším úspechom bol preklad päťzväzkového súboru kázni viedenského kanoníka Johanna Michaela Leonharda, s názvom „*Kázne nedel'né a svätečné na celí rok*“ z nemčiny do bernolákovskej slovenčiny. K prvému dielu napísal predhovor o potrebe vydania týchto kázni a pri preklade použil miestami aj kysucké nárečie. František Xaver Daniš zomrel 1. apríla 1849 v Čadci, pochovaný je pri kostole sv. Bartolomeja.

Literatúra vo fonde KK (výber)

Kysuce a Kysučania. (Kysucká encyklopédia) I časť. Čadca : Kysucké múzeum, 1994. S.13.
Kotvan, Imrich. Bibliografia Bernolákovcov. Martin : Matica slovenská, 1957. S. 75-76.
Kazateľ a prekladateľ F. X. Daniš. In: Žilinský večerník. Roč. 9, č. 15 (7.4. 1999), s. 9.

JURGA František

pedagóg, publicista, vedec

* 12. 4.1909 Čadca

† 18.11.1963 Košice

105. výročie nedožitého narodenia

Maturoval s vyznamenaním na gymnáziu v Žiline a študoval potom matematiku a deskriptívnu geometriu na Prírodovedeckej fakulte Karlovej univerzity v Prahe. Prvé pôsobisko prof. Jurgu ako stredoškolského profesora bolo gymnázium a neskôr reálka v Košiciach. Po obsadení Košíc v roku 1938 odišiel do Bratislavy ako gymnaziálny profesor. Ešte v čase pôsobenia na strednej škole dostal ponuku prednášať na Slovenskej vysokej škole technickej v Bratislave ako honorovaný docent pre aplikovanú matematiku. V roku 1943 bol promovovaný na doktora prírodných vied (RNDr.) na Prírodovedeckej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave. Pôsobil ako stredoškolský profesor, neskôr vedúci Katedry matematiky a deskriptívnej geometrie VŠPLI Košice. Výsledky výskumu publikoval v domácich i zahraničných časopisoch a zborníkoch. Stál pri zrode Vysokej školy poľnohospodárskeho a lesníckeho inžinierstva v Košiciach.

Literatúra vo fonde KK (výber)

Kysuce a Kysučania. (Kysucká encyklopédia) I časť. Čadca : Kysucké múzeum, 1994. S.13.
Slovenský bibliografický slovník E-J. Martin : Matica slovenská, 1987. S. 577-578.
Blaha, Anton. Osobnosti Kysúc. Bratislava : Kysucká kultúrna nadácia, 2004. S. 58.
Brezány, Štefan A. František Jurga. In: Dejatelia Kysúc v kultúre, umení a vede Martin : Osveta, 1971, s. 103.

BLAHA Anton

publicista, právnik

* 22. 4.1934 Čadca

80. výročie narodenia

Anton Blaha pôsobil na viacerých miestach ako advokátsky koncipient, od roku 1963 začal vykonávať advokátsku prax. Venuje sa prevažne finančnému, obchodnému a občianskemu právu. Je jedným zo spoluzakladateľov Kysuckej galérie v Čadci, ktorej venoval cennú zbierku výtvarných diel. Stal sa spoluzakladateľom *Kysuckého maratónu* a v roku 1993 *Kysuckej kultúrnej nadácie* v Bratislave, ktorá podporuje kultúrne, vzdelávacie a spoločenské aktivity Kysučanov.

Literatúra vo fonde KK (výber)

Blaha, Anton: *Osobnosti Kysúc*. Bratislava : Kysucká kultúrna nadácia, 2004. S. 23.

Čestné občianstvo JUDr. Antonovi Blahovi CSc. In: *Kysuce*. Roč. 14, č. 17, (28.04.2004), s. 1.

Mikolaj, Dušan. *Muž s bytostným vzťahom k rodnému kraju*. In: *Región žurnál*. Roč. 1, č. 1, (09.06.2004), s. 21.

M Á J

JILEMNICKÝ Peter

spisovateľ, učiteľ, publicista

Pseudonym: Al Arm, Peter Malý, Peter Hron

* 18.5. 1901 Letohrad

† 19.5. 1949 Moskva

65. výročie úmrtia

Peter Jilemnický bol spisovateľ, novinár a učiteľ. Narodil sa v rodine rušňovodiča a mal dvoch súrodencov, brata Jindřicha a sestru Máriu. Vzdelanie získal na meštianskej škole v Kyšperku a v Červenej Vode, potom pokračoval na Strednej poľnohospodárskej škole v Chrudime no napokon maturoval v učiteľskom ústave v Leviciach a dva roky študoval aj v Štátnom ústave žurnalistiky v Moskve. V rokoch 1923 až 1926 pôsobil ako učiteľ na Kysuciach. Najskôr v rokoch 1923-1925 v Ľudovej Škole vo Svrčinovci a neskôr v čadčianskej Meštianskej škole. S literárnou tvorbou začal ešte počas stredoškolských štúdií. Začínal tak písaním poézie ako aj prózy, a svoje diela uverejňoval v časopise *Mladé proudy*. V jeho dielach možno spočiatku pozorovať prvky expresionizmu, neskôr však silné sociálne cítenie, autobiografické prvky a politické názory, ale i lyriku a opisy prírodných krás napr. Kysuce. Počas svojho pôsobenia na Kysuciach napísal novely *Návrat* a *Prievan*. Román *Víťazný pád* je venovaný ľuďom na Kysuciach, ktorí celý život trpia biedu, zápasia s osudom a spoločnosť ich ešte viac okráda. Napriek tomu sa nepoddávajú, prekonávajú prekážky. Porovnáva život a prírodu na Kysuciach. Využíva kontrast krásy a hniloby. Jar je ako víťazstvo a jeseň ako pád. V ďalšom románe *Pole neorané* sa dej odohráva na Kysuciach, počas hospodárskej krízy.

Literatúra vo fonde KK (výber)

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia. Bratislava : Spolok slovenských spisovateľov, 2001. 527 s.

Blaha, Anton. *Osobnosti Kysúc*. Bratislava : Kysucká kultúrna nadácia, 2004. S. 299.

PRANDA Adam PhDr., CSc.

etnograf

* 20.5. 1924 Snežnica

† 28.8. 1984 Bratislava

90. výročie narodenia

Bol vedeckým tajomníkom a predsedom Slovenskej národopisnej spoločnosti a hlavným redaktorom edície *Klenotnice slovenskej ľudovej kultúry*. Ťažiskom jeho vedeckovýskumnej práce bolo štúdium ľudovej kultúry. Venoval sa výskumu ľudových kožuchoch, kraslíc. Z oblasti Kysúc je významná štúdia Príčiny doplnkových zamestnaní na Kysuciach.

Literatúra vo fonde KK (výber)

Kysuce a Kysučania. (Kysucká encyklopédia) 3. časť. Čadca: Kysucké múzeum, 1997. S.43.

Encyklopédia Slovenska N-Q. Bratislava: Veda, 1980. S. 500.

Harceková, Helena: Spomienka na rodáka. In: Kysuce. Roč. 9, č. 20 (20.5. 1999), s. 4.

JÚN

BELANSKÝ Jozef

(iné varianty mena **Belanský, Belánszky**)

kňaz, biskup, náboženský spisovateľ

* 20.6. 1769 Kysucké Nové Mesto

† 4.1. 1843 Žiar nad Hronom

245. výročie nedožitých narodenín

Narodil sa 20. júna 1769 v Kysuckom Novom Meste, jeho otcom bol Ondrej Belánsky a matkou Anna rod. Sidorová. Študoval na gymnáziu v Pešti a v Budíne, filozofiu a teológiu v Pécsi a vo Vacove. 12. augusta 1792 ho vysvätili za kňaza. Po kaplánskych rokoch sa stal profesorom biblistiky a cirkevného práva v seminári vo Vacove. Postupne získal viacero cirkevných hodností. Cisár František II. ho 4. marca 1823 vymenoval za banskobystrického biskupa. Po potvrdení pápežom 24. novembra 1823 ho prímás Alexander Rudnay 8. februára 1824 v Budíne vysvätil za biskupa. V priebehu roku 1829 dokončil vizitácie farností, ktoré nestihol jeho predchodca Anton Makay. Mnoho diecéznych inštitúcií podporoval z vlastných prostriedkov. V Banskej Bystrici založil materskú školu pre deti od 2 do 6 rokov. Za jeho finančnej podpory prebehla renovácia a rozšírenie biskupskej katedrály v Banskej Bystrici. Podporoval literárne snahy slovenských katolíckych kňazov (s jeho podporou napríklad vyšli štyri zväzky *Básní Jána Hollého* v Budíne v rokoch 1841 a 1842. Jeho cirkevné historické práce zostali v rukopise).

Literatúra vo fonde KK (výber)

Blaha, Anton. Osobnosti Kysúc. Bratislava : Kysucká kultúrna nadácia, 2004. S. 141.

Galváne, Viliam. 200 ročné jubileum narodenia J. Belanského. In: Literárno-historický zborník č. 1. Kysucké Nové Mesto : MO MS, 1969. S. 7-8.

JÚL

HIRŠ Milan, Ing.

lesný inžinier, ekolog

* 6.7. 1919 Čadca

† 5.6. 1978 Bratislava

95. výročie nedožítých narodenín

Pochádzal z rodiny obuvníka Ferdinanda Hirša, ktorý bol istý čas aj starostom mesta Čadca. Na Vysokej škole technickej v Bratislave študoval v rokoch 1939-1944 odbor lesného inžinierstva. Neskôr pôsobil ako vedecký pracovník Slovenského ústavu pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody v Bratislave. Spočiatku sa zaoberal širšou problematikou lesného hospodárstva, postupne sa špecializoval na ochranu prírody, najmä lesov, pričom navrhoval a pomáhal budovať siete chránených prírodných území. Kysucký rodák Ing. Milan Hiršako prvý prezentoval a do koncepcie o chránených prírodných územiach presadil predstavu o CHKO Beskydy - Javorníky.

Literatúra vo fonde KK (výber)

Blaha, Anton. Osobnosti Kysúc. Bratislava : Kysucká kultúrna nadácia, 2004. S. 43.

Maráky, Peter. Správy a informácie 2/1978. Čadca : Kysucké múzeum, 1978. S. 147-148.

AUGUST

VNUK Valér

publicista, redaktor

* 12. 8. 1894 Kysucké Nové Mesto

† 17. 12. 1958 Trnava

120. výročie nedožítých narodenín

Študoval inžinierstvo na technike v Budapešti (1913–15), bojoval na strane Rakúsko-Uhorska v talianskom fronte (1915–18), po roku 1918 pokračoval v štúdiu na Českom vysokom učení technickom v Prahe, štúdium však nedokončil. V Kysuckom Novom Meste pracoval ako úradník a tajomník Spolku sv. Vojtecha v Trnave. Valér Vnuk je autorom niekoľkých učebníc pre ľudové školy a množstva článkov, ktoré publikoval v časopisoch a kalendároch. Venoval sa aj prekladom z nemčiny a maďarčiny: *Tri prstene* a iné novely od P. Kellera (1933), *S úsmevom do života* (1945), *Srdcom k srdcu* (1948) od L. Perlakyho a ďalších. Z diela Valéra Vnuka: *Rozhovory s prírodou pre 6. - 8. ročník, Prírodopis 1.– 4.* (1941-44).

Literatúra vo fonde KK (výber)

Blaha, Anton. Osobnosti Kysúc. Bratislava : Kysucká kultúrna nadácia, 2004. S. 172.

Brezány, Štefan Attila. Dejatelia Kysúc v kultúre, umení a vede. Martin : Osveta, 1971. S. 184.

Kubica, Peter. Kysucká literatúra I. Čadca : Magma, 2010. S. 137-147.

Slovenský biografický slovník T-Ž. Martin: Matica slovenská, 1994. S. 300.

BIELEK Ladislav

publicista, redaktor

* 25.8. 1744 Kysucké Nové Mesto

† 14.11. 1807 Kőszeg

270. výročie nedožítých narodenín

Narodil sa v Kysuckom Novom Meste. Vstúpil do piaristického rádu. Pôsobil ako profesor filozofie na Gymnáziu v Nitre. Učil náboženstvo, matematiku a dejiny. Písal po maďarsky a latinsky, bolo to v dobe ešte pred kodifikáciou spisovnej slovenčiny i pred významnými generačnými počmami bernolákovcov a štúrovcov. Knižne mu vyšlo 29 diel.

Literatúra vo fonde KK (výber)

Slovenský bibliografický slovník A-D. Martin : Matica slovenská, 1987. S. 248

SEPTEMBER

GREGUŠ Milan

akademický sochár

* 19.9.1934 Makov

85. výročie narodenia

Milan Greguš absolvoval štúdium na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave u prof. K. Veselého. V roku 1962 sa stal prvým slovenským absolventom odboru "reštaurovanie umelecko-historických" pamiatok na VŠMU v Bratislave. Jeho prvou významnou prácou bolo reštaurovanie najstaršieho štvorkrídlového gotického oltára z roku 1380 z majetku SNG. Spolupracoval na architektonicko-historických prieskumoch Bratislavského hradu a reštaurovaní mnohých bratislavských pamiatok, napr. palác De Pauly, reštaurácia u Dežmára, domy na Klariskej ulici, Rybárska brána. Sochársku časť jeho tvorby predstavujú najmä monumentálne sochy a realizácie reliéfov pre exteriéry a interiéry verejných priestranstiev (reštaurácia Horoskop v Čadci, domy kultúry v Detve a v Makove, sobášne siene v Považskej Bystrici a v Novej Bystrici). O tom, že práce Milana Greguša sú umiestnené na nezvyčajných miestach svedčí aj osadenie originálu plakety pre expedíciu Fera Keleho na Severnom Póle. Angažoval sa aj vo filmovej tvorbe. V roku 1972 spolupracoval s Vidom Horákom na celovečernom filme *S Rozárkou*. Spracováva scenár pre dokumentárny film o prameňoch rieky Kysuca a paleontologických nálezoch v pohorí Javorníky.

Literatúra vo fonde KK (výber)

Trvalý-prechodný pobyt. Čadca : Kysucká galéria, 2001. S. 11.

Kasajová, Oľga. Akademický sochár M. Greguš. In: Kysuce. Roč. 31, č. 28 (12.7. 1990), s. 5.

LIPPAY Bartolomej Dominik, vlastným menom Lipner

maliar

* 29.9. 1864 Turzovka

† 17.1. 1920 Viedeň

150. výročie nedožitých narodenín

Maliar Bartolomej Dominik Lippay, vlastným menom Lipner, pochádzal z Turzovky. V rokoch 1881-1887 študoval maliarstvo na akadémii v Mníchove, Antverpách (u Portaelsa), Bruseli a Paríži. Od roku 1887 pôsobil ako pápežský dvorný maliar vo Vatikáne a v Ríme, neskôr bol významným portrétistom vo Viedni. Vynikol ako predstaviteľ prúdu maliarskeho verizmu na konci 19. a na začiatku 20. storočia, pričom sa orientoval hlavne na portrétnu tvorbu. Bol autorom portrétu cisára Františka Jozefa I. Namaľoval tiež časti Žiliny, ktoré v roku 1886 zničil požiar. Jeho diela sú zastúpené v zbierkach múzea na Červenom Kameni, v Budapešti a vo Vatikánskej galérii.

Literatúra vo fonde KK (výber)

Blaha, Anton. Osobnosti Kysúc. Bratislava : Kysucká kultúrna nadácia, 2004. S. 331.

Dlhopolčeková, Emília. Významné osobnosti. In.: Turzovka 1598-1998 / Ivan Gajdičiar a kol. Turzovka : Nadácia 400 rokov Turzovky, 1998. S. 451.

OKTÓBER

HRTUS Jurina Pavol

spisovateľ, publicista

Pseudonym: Paľo Jarin, Velus, Velusina, Barin Pavol, Pavol od Jurinov

* 1.10.1919 Turzovka, Klokočov

† 31.12.1994 Austrália

95. výročie nedožitých narodenín

20. výročie úmrtia

Spisovateľ, publicista, vlastenec, krajanský aktivista. Na Slovensku bol riaditeľom Knihnice spolku sv. Vojtecha. Od roku 1948 žil v emigrácii v Nemecku, od roku 1949 v Austrálii. Pavol Hrtús Jurina patril k predstaviteľom tzv. "lyrických" prozaikov. Vytvoril cyklus vrchárskych próz, ktorý patril k najcennejším dielam tohto druhu v slovenskej literatúre. Kysuciam venoval sedem románov. Literárne debutoval na Slovensku zbierkou noviel *Preťaté putá* (1943), *Kameň na kameni* (1947), v emigrácii vydal črty zo života austrálskych Slovákov *Z reči do reči* (1964), zbierky noviel *Dávno a potom*, *My vrcháři* (1969), *Jazva* (1979), fejtóny *Šlapaje* (1982) a ďalšie. V rodnej obci mu bola odhalená v roku 2007 pamätná tabuľa a v Kysuckej knižnici v Čadci bola zriadená v roku 2008 pamätná izba. Na jeho počesť je pomenovaná celoslovenská literárna súťaž duchovnej tvorby *Jurinova jeseň*, ktorú každoročne organizuje Kysucká knižnica v Čadci v spolupráci s rodnou obcou P. H. Jurinu Klokočov.

Literatúra vo fonde KK (výber)

Hvišč, Jozef. *Biele miesta v slovenskej literatúre*. Bratislava : SPN, 1991. S. 157-163.

Cabadaj, P. P. *Hrtus Jurina - prozaik Slovenskej katolíckej moderny*. In: *Viera a život*, 2012. č. 2, s. 38 – 41.

POĽSKÝ Dlhomír, vl. menom MAJER Andrej

kňaz, básnik

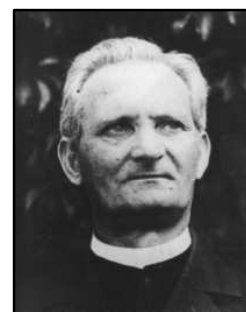
Pseudonym: Andrejovič, Csákay, Dlhomír, Karol Čákay, Pipuškin

* 16.10.1864 Kysucké Nové Mesto

† 28.12.1935 Kysucké Nové Mesto

150. výročie nedožitých narodenín

Kňaz a básnik Dlhomír Poľský patril medzi predstaviteľov katolíckej moderny. Narodil sa 16.10.1864 v Kysuckom Novom Meste ako jedno z ôsmich detí v rodine čižmára a roľníka. Ľudovú školu navštevoval v rodisku, gymnázium absolvoval v Žiline a Nitre. Teologické štúdiá skončil v Budapešti v roku 1889 a bol vysvätený za kňaza. Určitú dobu pôsobil ako vychovávateľ v kúrii baróna Lorada v Orlovom. Od roku 1891-1899 pôsobil ako kaplán v Dlhom Poli, v Kysuckom Novom Meste v rokoch 1899-1904 a ako rímsko-katolícky farár v Hornom Vadičove v rokoch 1904-1929. Odtiaľ sa presťahoval na odpočinok do rodného Kysuckého Nového Mesta, kde zomrel 28.12.1935 a je aj pochovaný. Na Kysuciach pôsobil celkom 35 rokov. Svojim životom a prácou sa tak začlenil medzi najvýznamnejšie osobnosti Kysuckého Nového Mesta. Básnicky sa začal Andrej Majer prejavovať už počas štúdií. Prvé verše písal v maďarskom jazyku, v slovenčine začal písať až v Dlhom Poli. Jeho prvá báseň bola *Ohlas* (1894) uverejnená v novinách *Kresťan*. Ďalšie básne publikoval v novinách *Slovenské pohľady*, *Ľudové noviny*, *Národné noviny*, *Piesne ľudovej strany*, *Svojest'*, *Černokňazník*, *Americký kalendár*, *Jednota*, *Tovarištvo* a iných. V roku 1925 a 1926 vydal Spolok sv. Vojtecha v Trnave knižne v dvoch zväzkoch *Spisy básnické Dlhomíra Poľského*. Významnú časť oboch zväzkov spisov tvoria slovníčky vysvetľujúce výrazy dolnokysuckého nárečia, ktoré sa vyskytujú v jeho veršoch. V básnickej tvorbe odráža život dedičanov, drotárov, remeselníkov a drinu kysuckého roľníka. Andrej Majer patril k tzv. Medzigeneračnej vrstve básnikov, ktorí vyplňali priestor medzi Hviezdoslavom a poéziou slovenskej moderny. Vydal *Básnické spisy* v dvoch zväzkoch, ktoré obsahujú i cykly veršov s kysuckou tematikou.

Literatúra vo fonde KK (výber)

Straňan, Milan. Kysucké Nové Mesto. Kysucké Nové Mesto : KKS, 1998. 126 s.

Blaha, Anton. Osobnosti Kysúc. Bratislava : Kysucká kultúrna nadácia, 2004. S. 167.

Borčány, Jozef. Majer Andrej. In: Literárnym Považím. Žilina : Scientia Medica, 1994. S. 100-101.

NOVEMBER

BAZILIDES Ondrej (Andrej Basilides)

národnokultúrny pracovník, bernolákovec, kňaz

* 19. 11. 1764 Čadca

† 16. 6. 1817 Strečno

250. výročie nedožitých narodenín

Pochádzal z rodiny, ktorá bola známa v Čadci už v roku 1745. Do ľudovej školy chodil do Čadce. Študoval v Žiline, kde v roku 1872 vstúpil do františkánskej rehole. Štúdium teológie absolvoval v Nitre, kde ho aj vysvätili za kňaza. Pôsobil ako kaplán v Lietave, v rokoch 1790-1792 bol správcom fary v Riečnici. Patril k bernolákovskému hnutiu na Kysuciach a bol aktívnym členom Slovenského učeného tovarišstva. Počas svojej pastoračnej misie v Riečnici sa zaslúžil o vybudovanie prvého dreveného kostola, fary a ľudovej školy.

Literatúra vo fonde KK (výber)

Mudríková, Janka. Literárny sprievodca Kysucami. Čadca : Kysucká knižnica v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja, 2010. S. 4-5.

Blaha, Anton. Osobnosti Kysúc. Bratislava : Kysucká kultúrna nadácia, 2004. S. 19.

PONIŠT Milan

osvetový pracovník, fotograf

* 17.11.1939 Riečnica

† 19.2.1994 Čadca

75. výročie nedožitých narodenín

20. výročie úmrtia

Pôsobil ako pracovník Okresného osvetového centra v Čadci. Venoval sa amatérskej fotografii. Zameriaval sa na portréty, charakterizujúce dedinské typy a na krajinu. Na výstavách získal viaceré ocenenia. Napriek krátkemu veku stihol zaznamenať množstvo dokladov o živote ľudí a udalostiach poslednej tretiny minulého storočia. Jeho fotografie sa zachovali vo viacerých publikáciách vydaných v tomto období. Napríklad v knižke *Kapitoly z kysuckého novoveku* z roku 1976, *Čadca a okolie* z roku 1981, *Kysucké premeny* z roku 1987, alebo *Pamätnica zaniknutých obcí Riečnica a Harvelka* z roku 1999. Srdcovou záležitosťou jeho tvorby boli osudy ľudí v jeho rodnej obci Riečnica. Zachytil v nich celú pohnutú históriu obce, ktorá musela ustúpiť vodám Novobystrickej priehrady. Jeho fotografie pripomínajú svet, podobný tomu, aký zachytil majster Karol Plicka vo svojich nezabudnuteľných snímkach starého, tradičného Slovenska.

Literatúra vo fonde KK (výber)

Brezány, Štefan Atila. Poništ Milan. In: Svitanie slova. Roč. 3, č. 1 (1971), s. 15-16.

Svet Milana Poništa v obrazoch. In: Kysuce. Roč. 15, č. 26 (1971), s. 3.

Stráňava, Alojz. Verný rodnému kraju. In: Kysuce. — Roč. 10, č. 8 (24.02.2000), s. 9.

DECEMBER

JAŠÍK Rudolf

prozaik, básnik, redaktor

* 2.12.1919 Turzovka

† 30.7.1960 Bratislava

95. výročie nedožitých narodenín

Rudolf Jašík sa narodil 2. decembra 1919 v Turzovke. Študoval na gymnáziu v Kláštore pod Znievom a popri zamestnaní aj na Baťovej obchodnej škole v Zlíne. Zúčastnil sa odboja na Kysuciach, v roku 1940 ho zatkli a na päť mesiacov uväznili v Čadci a Trenčíne. Potom dostal povolávací rozkaz a bol odvezený na ukrajinský front (1941–1943), neskôr na Kaukaz. Za protivojnové zmýšľanie ho väznili v posádkovej väznici a degradovali z desiatnika na vojaka. Po demobilizovaní v marci 1944 vstúpil do kysuckého partizánskeho oddielu. Po oslobodení pracoval v štátnej správe, ale aj ako novinár a kultúrny pracovník viacerých regionálnych inštitúcií. Zomrel náhle 30. júla 1960 v Bratislave na pooperačné komplikácie, pochovaný je v Partizánskom. Literárnej činnosti sa venoval hneď po skončení 2. svet. vojny. Námety z Kysúc zobrazil v baladicky ladenom románe *Na brehu priezračnej rieky*, kde opisuje osudy obyvateľov Kysúc v období hospodárskej krízy. Kysuce zobrazil aj v ďalších románoch. Známe sú jeho romány *Námestie svätej Alžbety*, románová trilógia *Mŕtvi nespievajú* a *Ponurý most*.

Literatúra vo fonde KK (výber)

Blaha, Anton. Osobnosti Kysúc. Bratislava : Kysucká kultúrna nadácia, 2004, S. 321.

HARANTA Ján

spisovateľ, prekladateľ, kňaz

Pseudonym: Ivo Mlad, Ján Bodor, Janko Bodrý, Milan Hôrkin, Trenčan

* 3. 12. 1909 Turzovka

† 27. 3. 1983 Svinná

95. výročie nedožitých narodenín

Po vychodení ľudovej školy v Turzovke navštevoval Reálne gymnázia v Žiline (1921–22), Nitre (1922–28) a v Levoči (1928–29), následne študoval na filozofickej a teologickej fakulte univerzity v Štrasburgu (1929–35) a profesorské skúšky zložil v Nitre (1940) a v Bratislave (1944). Pôsobil ako kaplán v Krásne nad Kysucou (1935–36), ako správca fary v Kotešovej (1936) a ako farár v Trenčianskej Teplej (1937–40), Trenčíne (1940–42), Strečne (1950–53), Zákopčí (1953–63) a vo Svinnej pri Trenčíne (1963–83). V rokoch 1942–50 bol profesorom náboženstva na dievčenskom gymnáziu v Žiline. Po zákaze vykonávania pedagogickej služby bol farárom v Strečne (1950–53), Zákopčí (1953–63) a vo Svinnej pri Trenčíne (1963–83), zastával aj funkciu dekana. Haranta patril medzi popredných predstaviteľov katolíckej moderny, nadviazal úzke kontakty s katolíckymi básnikmi najmä z Čiech a Francúzska. Bol vynikajúcim znalcom a prekladateľom francúzskej poézie (P. Claudel, Ch. Péguy), prekladal aj zo slovinčiny a iných jazykov.

Dielo (výber): *Mystérium baladické (1933)*, *Zem požehnaná (1940)*, *V najkrajšej domovine (1947)*, *Zastretý život (1971)*.

Literatúra vo fonde KK (výber)

Blaha, Anton. Osobnosti Kysúc. Bratislav : Kysucká kultúrna nadácia, 2004. S. 317.
Gajdičiar, Ivan. Ján Haranta – kňaz, básnik, prekladateľ. In: Kysuce. Roč. 13, č. 11 (19.3. 2003), s. 8.

HARANT Alojz

operný spevák

* 5.12.1949 Raková

65. výročie narodenín

Stvárnil množstvo operných postáv s ktorými vystúpil na operných scénach doma i v zahraničí. Najväčší úspech a vrchol svojej umeleckej kariéry dosiahol na doskách opery SND v Bratislave. Do rodných Kysúc sa rád vracia, zúčastňuje sa každoročne Vianočných koncertov v Čadci. Ako vnímavý pozorovateľ okrem spevu svoje pocity vyjadruje i maľovaním a veršami.

Literatúra vo fonde KK (výber)

Blaha, Anton. Osobnosti Kysúc. Bratislava : Kysucká kultúrna nadácia, 2004. S. 238.

DUBOVICKÝ Oskár

prozaik, básnik, redaktor

* 10.12.1919 Stará Bystrica

† 30.8. 2009 Stará Bystrica

95. výročie nedožitých narodenín

5. výročie úmrtia

Celý život prežil v Starej Bystrici. Pracoval ako úradník v Štátnych lesoch, v rokoch 1977–1999 bol riaditeľom Miestneho kultúrneho strediska. Od roku 1946 režíroval v Starej Bystrici divadelný súbor, s ktorým naštudoval vyše 30 divadelných premiér. Mnohé z nich sám napísal. V roku 1977 založil a viedol folklórnu skupinu Polianka, ktorá existuje dodnes. V 90. rokoch patril medzi spoluzakladateľov občianskeho združenia *Kysucký kultúrny kruh*, ktorý sa venuje podpore kultúrnych aktivít v celom regióne Kysúc. V roku 1992 založil obecné noviny *Bystrické zvesti*, ktoré viedol aj ako šéfredaktor. Pôsobil ako predseda Miestneho odboru Matice slovenskej v Starej Bystrici. Každoročne sa zúčastňoval na novej celoslovenskej súťaži Rozprávačské Lodno, na ktorej bol viackrát ocenený. Okrem toho získal aj iné ocenenia: štátne vyznamenanie rezortu kultúry Pocta Juraja Fándlyho 1995; Cena za najlepšiu obecnú monografiu Slovenska za rok 1998 (Stará Bystrica a okolie); Medaila Matice Slovenskej 1999. Publikované diela: *Slovník nárečia starobystrického (2002)*; v spoluautorstve s Jánom Podmanickým monografia *Stará Bystrica a okolie (1998)*; divadelné hry a večery, ktoré sám režijne pripravil. V roku 1985 sa podieľal na vydaní hudobného nosiča s názvom *Panoráma ľudovej hudobnej kultúry–Kysuce a Terchovská dolina*.

Publikoval v Bystrických zvestiach a v týždenníku Kysuce. Známy bol aj jeho úspešný seriál *Spomienky – na východný front a na Rudolfa Dilonga*.

Literatúra vo fonde KK (výber)

Blaha, Anton: Osobnosti Kysúc. Bratislava: Kysucká kultúrna nadácia, 2004. S. 276.

Menný register osobností

1. BAZILIDES Ondrej (Andrej Basilides)	18
2. BELANSKÝ Jozef	13
3. BIELEK Ladislav	15
4. BLAHA Anton	11
5. BLÜHOVÁ Irena	7
6. BREZÁNY Štefan A.	5
7. CERNAN Eugen	8
8. DANIŠ František Xaver	10
9. DUBOVICKÝ Oskár	20
10. GREGUŠ Milan	15
11. HARANT Alojz	20
12. HARANTA Ján	19
13. HIRŠ Milan, Ing.	14
14. HOFFMANN Armín	10
15. HRTUS Jurina Pavol	16
16. HÜBEL František	5
17. JAŠÍK, Rudolf	19
18. JILEMNICKÝ Peter	12
19. JURGA František	11
20. KRONER Jozef	9
21. LIPPAY Bartolomej Dominik	16
22. POĽSKÝ Dlhomír	17
23. PONIŠT Milan	18
24. PRANDA Adam	13
25. SMIEŠKO Vojtech	9
26. STOLÁRIK Imrich	6
27. TAGÁNYI František	7
28. VNUK Valér	14

Zoznam použitej literatúry

1. BLAHA, Anton: Osobnosti Kysúc. Bratislava: Kysucká kultúrna nadácia, 2004. 390 s.
ISBN 80-7165-441-8
2. BREZÁNY, Štefan Atila: Dejatelia Kysúc v kultúre, umení a vede. Martin: Osveta, 1971. 193 s.
3. KAČÍREK, Ľuboš: Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. Bratislava: Lúč, 2000. 1550 s.
ISBN 80-7114-300-6
4. KUBICA, Peter: Kysucká literatúra I. Čadca: Magma, 2010. 182 s.
ISBN 978-80-89172-13-9
5. MUDRÍKOVÁ, Janka: Literárny sprievodca Kysucami = Przewodnikliteracki po Kysucach. Čadca: Kysucká knižnica v Čadci v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja, 2010. 151 s.
ISBN 978-80-88708-29-2
6. ŠVIRAN, Ladislav – PÖSS, Ondrej: Majstri ducha. Bratislava : Perfekt, 2002. 81 s.
ISBN 80-8046-216-X
7. VÁLEK, Igor: Literárny lexikón Žilinského samosprávneho kraja. Žilina: Knižné centrum, 2009. 301 s.
ISBN 978-80-8064-358-4

Názov: Kalendárium výročí regionálnych osobností a významných udalostí Kysúc na rok 2014

Zostavila: Viera Višňáková

Zodp. red.: PhDr. Blanka Králiková, riaditeľka Kysuckej knižnice v Čadci

Vydala: Kysucká knižnica v Čadci v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja

Počet strán: 24

Rok: 2014

ISBN: 978-80-88708

EAN: 9788088708384